Dirchou : Michna Beroura 1 - Chapitre 53, paragraphe 3 à paragraphe 4
Imprimé sur www.torah-box.com/dirchou

הִלְכוֹת בְּרָכוֹת סִימָן נג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה אמר 'ברוך שאמר']

דְּאַטּוּ מִי שֶׁלֹּא בֵּרֵךְ קֹדֶם הָאֲכִילָה לֹא יְבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ[11].

11) ולענין שתי ברכות הסמוכות, כתב במשנ"ב לקמן (סי' רטו ס"ק ג) לחלק בין 'ברוך שאמר' ו'ישתבח', שאסור להפסיק ביניהן, ולכן נחשבות כשתי ברכות סמוכות, לבין ברכת הנהנין לפניה ולאחריה שמותר להפסיק ביניהן, ולכן אינן נחשבות כשתי ברכות הסמוכות, ולפי זה יש לדון במה שהביא כאן ראיה מברכת הנהנין (שיח הלכה אות ד).

[ביה"ל ד"ה וקצת פסוקי דזמרה]

נָכוֹן אַחַר־כָּךְ לַחֲזֹר עוֹד הַפַּעַם עַל־כָּל־פָּנִים תְּהִלָּה לְדָוִד קֹדֶם יִשְׁתַּבַּח, כְּדֵי שֶׁתְּהֶיֶה לְהַבְרָכָה עַל מָה לָחוּל[12].

12) ואף שהשהייה אינה נחשבת להפסק, וכמו שכתב במשנ"ב להלן (ס"ק י), מ"מ ההפסק הוא מצד ברכת 'אשר יצר', וכמו שמשמע **בגנת ורדים. ומ"מ מלשונו שכתב "נכון אחר כך וכו'"**, משמע שאינו מעיקר הדין, אלא כמו שכתב במשנ"ב להלן (ס"ק ה) שכיון שהברכה היא על 'פסוקי דזמרה', אין ראוי שיהיה הפסק בינם לבין הברכה האחרונה שלהם. [ועוד, שאם היה זה מעיקר הדין, לא היה מועיל לומר שוב 'תהלה לדוד', וכמו שכתב בביה"ל לעיל (ד"ה אמר 'ברוך שאמר') שאם יצא ידי חובת אמירת 'פסוקי דזמרה', לא מועיל לאומרם שוב.]

[משנ"ב ס"ק ה]

וּמִכָּל־שֶׁכֵּן לְעִנְיַן תְּפִלִּין דְּמֻתָּר לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן בֵּין הַפְּרָקִים[13].

13) ולענין הנחת תפילין לפני ברכת 'גאל ישראל', כתב לקמן (סי' סו ס"ק מז) שאסור לומר 'ברוך שם כבוד' וכו' שנוהגים לומר אחר ברכת 'על מצות', וגם נכון שלא יברך כי אם ברכת להניח, ויש לדון האם בבין הפרקים של פסוקי דזמרה יברך 'על מצות', וכן האם יהיה מותר לומר 'ברוך שם כבוד' וכו'. והפסוקים שנוהגים לומר בשעת עטיפת הטלית והנחת תפילין, כתב הגר"ח קניבסקי (אשי ישראל פט"ז הע' כו') שאין לאומרם באמצע 'פסוקי דזמרה'.

[משנ"ב ס"ק ז]

דְּאֵי לָאו הָכִי גַּם זֶה אָסוּר[14].

14) ובטעם הדבר שאין לברך עליה אחרי 'ישתבח', כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' ז) שהוא כקנס על מה שהתכוון להפסיק בחינם.

[משנ"ב ס"ק ח]

יָכוֹל לְהַנִּיחַ שָׁם וּלְבָרֵךְ[15].

15) ובדין המפסיק לדבר מצוה בין 'ישתבח' ל'יוצר', כתב הרמ"א לקמן (סי' נד ס"ג) שכשיחזור הש"ץ להתפלל יאמר מקצת 'פסוקי דזמרה' כדי שיוכל לומר עליהם קדיש, אבל כאן כיון ששהייה מועטת היא, כתב המשנ"ב שם (ס"ק יב) שאין צריך לחזור ולומר פסוקים.

[משנ"ב ס"ק י]

וְיוּכַל לְהַמְתִּין חֲצִי שָׁעָה[16].

16) ומה שכתב "חצי שעה", ביארו המג"א (ס"ק ה) והשו"ע הרב (ס"ג) שהוא השיעור שיש בו כדי לגמור את כל 'פסוקי דזמרה' מ'ברוך שאמר' עד 'ישתבח', והלבושי שרד (על המג"א שם) כתב שחצי שעה הוא בדוקא, אמנם הא"ר (ס"ק ד) כתב [בשם מהרי"ל] שימתין חצי שעה ויותר. ולשון הקצרש"ע (סי' טו ס"א) עד קרוב לחצי שעה ולא יותר.

[משנ"ב ס"ק יא]

יֹאמַרוּ[17] עַל־כָּל־פָּנִים שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים[18] מִפְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְיוּכַל הַשַּׁ"ץ לוֹמַר קַדִּישׁ, כִּי בְּלָאו הָכִי אֵין לוֹמַר קַדִּישׁ[19].

17) ואף אם הש"ץ לבדו יאמר את הפסוקים [כשיש עשרה], כתב לקמן (סי' נד ס"ק ז) שמועיל, וראה מה שכתבנו שם ס"ק ט וסי' נה ס"ק ב.

18) וכן כתב לקמן (סי' תקפא ס"ק ד), ולקמן (סי' רלד ס"ק ה) כתב שיאמר קודם הקדיש איזה מזמור, ולקמן (סי' נה ס"ק ב וסי' תרכא ס"ק י) כתב שיאמר כמה פסוקים או איזה מזמור.

19) אמנם לקמן (סי' נה ס"ק ב) כתב שדעת הט"ז שמספיק שיהיו עשרה בקדיש אפילו שלא היו בשעת אמירת 'פסוקי דזמרה', והוא הדין בתפילת ערבית ובקדיש שלאחר הלימוד, והביא שהמג"א והגר"א חולקים על זה, ולכן הסכימו האחרונים שיש לומר פסוקים קודם הקדיש, אלא שסיים שהפמ"ג כתב שלענין פסוקי דזמרה ותפילת ערבית גם המג"א מודה לט"ז שמספיק שיהיו עשרה בשעת הקדיש. וראה מה שכתבנו לקמן שם, וסי' רלד ס"ק ה.

[ביה"ל ד"ה אין לברך]

וְצֵין בְּחַיֵּי־אָדָם שֶׁמְּסַתְּפֵק בְּזֶה[20].

20) ובמשנ"ב לעיל (סי' נא ס"ק ח) כתב שמותר לברך 'אשר יצר' אפילו באמצע הפרק, ובביה"ל שם (ס"ד ד"ה צריך לזהר) דחה את מה שכתב החיי אדם שברכה זו יכול לברך אחר התפילה, כיון שאולי יצטרך אז עוד הפעם לנקביו ותתבטל הברכה. וסיים שם שטוב שימתין מלברך אותה עד בין הפרקים.

[משנ"ב ס"ק יב]

כִּי מוֹנְעִים עַל־יְדֵי־זֶה טוֹב מֵיְשָׁרָאֵל[21].

21) וכעין זה כתב לקמן (סי' תקפא ס"ק י) שהמסייע לשליח ציבור שאינו הגון כאילו גוזל טוב מן הקהל ועתיד ליתן את הדין. עוד כתב שם, שהיודע בעצמו שאינו בקי מאד ויודע לשמור אפילו משגגה, אין לו להכניס את עצמו בעבודת השם, ואם אינו ראוי והגון ובקי, אין ממתינים לו כשאר העונשים אלא גובים מיד.

[משנ"ב ס"ק יג]

וְרָאוּי שֶׁיִּהְיוּ בְּגֶדֵי שַׁ"ץ אֲרֻכִּים, שֶׁלֹּא יֵרָאוּ רַגְלָיו[22] וכו', הֵיכָא דְּאִיכָּא רָאוּי וְהָגוּן כְּיוֹצֵא בּוֹ[23].

22) כוונתו, אף במקום שדרך אנשי המקום לעמוד ברגלים מגולות לפני הגדולים, כגון בארצות החמות מאד שכתב לקמן (סי' צא ס"ק יג) שבמקומות אלו מותר להתפלל כך, שאם לא כן אף שאר בני אדם אסורים להתפלל כך וכמו שכתב השו"ע שם.

ולענין התעטפות הש"ץ בטלית, כתב לעיל (סי' יח ס"ק ה) שכל העובר לפני התיבה צריך להתעטף, ואף האומר קדיש יתום לפני התיבה יתעטף מפני כבוד הציבור. והחזו"א הורה (ארחות רבנו ח"א עמ' נ) ששליח ציבור הלבוש מעיל קצר צריך להתעטף בטלית, והלבוש מעיל ארוך אינו צריך.

23) וכשיש שני מועמדים לש"ץ, אחד תלמיד חכם אך רתוק לכסא גלגלים והשני אינו תלמיד חכם אך עומד על רגליו, ראה לקמן (סי' צד ס"ק כז) שכתבנו בשם הגרי"ש אלישיב שיש להעדיף את העומד על רגליו [וראה בשעה"צ ס"ק טו, שפסול זה אינו מעיקר הדין].

[משנ"ב ס"ק יד]

מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְחוֹשׁ לְקוֹל לְהוֹשִׁיב בֵּית־דִּין עַל כָּכָה[24].

24) ואם לאחר שמינוהו יצא עליו רינון שנתפס עם הכורתית וכדו',

המשך בעמוד הבא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com
Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Dirchou : Michna Beroura 1 - Chapitre 53, paragraphe 3 à paragraphe 4
Imprimé sur www.torah-box.com/dirchou

יום ה׳ ט׳ חשון תשע״ו - (י״ י״א חשון חזרה שישי שב״ק)

הִלְכוֹת בְּרָכוֹת סִימָן נג

פא בְּאֵר הַגּוֹלָה

שֶׁאָמַר׳ *וּקְצָת פְּסוּקֵי (ב) דְזִמְרָה: **ג** (ה) *[3]אֵין לְבָרֵךְ עַל עֲטִיפַת (ו) צִיצִית בֵּין פְּסוּקֵי דְזִמְרָה (ג) [ג] לְ׳יִשְׁתַּבַּח׳ אֶלָּא (ז) בֵּין ׳יִשְׁתַּבַּח׳ לְ׳יוֹצֵר׳ (רַעַיִן לְקַמָּן סִימָן נד סָעִיף ג): הַגָּה (ח) מִיהוּ, הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר אִם לֹא הָיָה לוֹ טַלִּית תְּחִלָּה, יִתְעַטֵּף בְּצִיצִית קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל ׳יִשְׁתַּבַּח׳ כְּדֵי שֶׁיֹּאמַר הַקָּדִישׁ מִיָּד אַחַר ׳יִשְׁתַּבַּח׳ וְלֹא יַפְסִיק (כל־בו סי׳ ה׳). וְכֵן אִם אֵין מְנָיָן בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת (ט) יַמְתִּין (ז) [ד] הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר עִם ׳יִשְׁתַּבַּח׳ (ה) (י) וְיִשְׁתֹּק עַד שֶׁיָּבוֹא מְנָיָן וְיֹאמַר (יא) ׳יִשְׁתַּבַּח׳ וְקַדִּישׁ (מהרי״ל): **ד** [ד]שְׁלִיחַ־צִבּוּר (יב) צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה (ו) [ו] (יג) הָגוּן. וְאֵיזֶהוּ הָגוּן, שֶׁיְּהֵא רֵיקָן (יד) מֵעֲבֵרוֹת, (טו) וְשֶׁלֹּא

ג בֵּית־יוֹסֵף
ד תַּעֲנִית ט״ז

בַּאֵר הֵיטֵב

מ״א, וְאֵינָם אֶלָּא י״ג שְׁבָחִין, יַד־אַהֲרֹן, וְעַיֵּן בְּסִפּוּר מִשְׁנַת־חֲסִידִים דַּף סה ע״א, וְכֵן הוּא בְּבְרָכוֹת: (כ) **דְזִמְרָה.** דְּהוּא בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, וְלֹא כְּשׁוֹעֵין שֶׁמִּתְחִילִין מִישְׁתַּבַּח שְׁמְךָרְכִין בְּרָכָה לְבַטָּלָה. מִי שֶׁבָּא לְבֵהכ״נ בְּשָׁעָה שֶׁהִשִּׁ״ץ מַתְחִיל יִשְׁתַּבַּח וְאם יֹאמַר בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וּתְהִלָּה לְדָוִד לֹא יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר, וְיִשְׁתַּבַּח לְבַדּוֹ ג״כ אֵין לְאָמְרָהּ, טוֹב הוּא שֶׁיִּשְׁתֹּק וְיִשְׁמַע יִשְׁתַּבַּח מֵהִשִּׁ״ץ וְיַעֲנֶה אָמֵן וְיִתְפַּלֵּל אָז עִם הַצִּבּוּר, מט״מ ע״ת מ״א: (ג) **לְיִשְׁתַּבַּח.** עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת גְּנַת־וְרָדִים חֵלֶק א״ח כְּלָל א סי׳ נא, וּבְשִׂיחֵי כנה״ג, וּבִתְשׁוּבַת מֹשֶׁה־יוֹסֵף ח״ב סי׳ יא. מִי שֶׁהַצִּבּוּר לְגַקְבָּיו בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְהָלַךְ וְעָשָׂה צָרְכָּיו וְחָזַר, יֹשֵׁל יָדָיו וִיבָרֵךְ וּמִנַּיִחַ צִיצִית וּתְפִלִּין וִיבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, גְּנַת־וְרָדִים חֵלֶק א״ח כְּלָל א סי׳ נא **נב** ע״ש, וּלְפִי מ״ש לְעִיל בְּסִי׳ כה ס״ק טז בְּשֵׁם הַמ״א מִשְּׁמַע דְּא״צ לְבָרֵךְ, וְע״ל סי׳ ח סָעִיף יד. חֲבוּרָה שֶׁאוֹמְרִים תְּהִלִּים בְּבֵהכ״נ וְאַרַע שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם מְנָיָן קֹדֶם בְּרוּךְ שֶׁאָמַר, אָסוּר לוֹמַר קָדִישׁ בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, ת׳ פְּנֵי־יְהוֹשֻׁעַ חֵלֶק א״ח סי׳ ה, וְע״ל סי׳ נא ס״ק ג מש״ש בְּשֵׁם מְקוֹר בְּרוּךְ: (ד) **הַשִּׁ״ץ.** אֲבָל הַיָּחִיד יֹאמַר יִשְׁתַּבַּח מִיָּד. וְכֵן בְּשַׁבָּת אם גָּמַר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה קֹדֶם הַשִּׁ״ץ יֹאמַר יִשְׁתַּבַּח מִיָּד.

מ״א: (ה) **וְיִשְׁתֹּק.** פי׳ שֶׁלֹּא יַפְסִיק בְּדִבּוּר, וְיוּכַל לְהַמְתִּין חְצִי שָׁעָה עַד יִשְׁתַּבַּח, מְהַרַ״ם מִינְץ. וְכָתַב מ״א נ״ל דְּאֲפִלּוּ שֶׁהָה מֵחֲמַת אֹנֶס כְּדֵי לִגְמֹר כֻּלָּהּ א״צ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ: (ו) הָגוּן. כְּתַב מְהַרַ״ם מִינְץ: בִּגְדֵי שִׁ״ץ צְרִיכִים שֶׁיִּהְיוּ נְקִיִּים בְּלִי לְכְלוּךְ וּרְבָב, וּבְגָדָיו יִהְיוּ אֲרֻכִּים שֶׁלֹּא יֵרָאוּ רַגְלָיו, וְיִכָּנֵס לְבֵהכ״נ רִאשׁוֹן וְיֵצֵא אַחֲרוֹן ע״ש סי׳ פא, וַלֹּא

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

מִפְּנֵי הַהֶפְסֵק, וּדְבָרֵי הט״ז בָּזֶה מְחֻסָּרִים בְּאוֹר וּמְכֹאָרִים הֵיטֵב בְּיַד־אֶפְרַיִם. וְעַיֵּן בְּש״ע שֶׁהָרֵב זַ״ל כָּתַב שֶׁאֵין לַעֲמֹד, שֶׁפּוֹדוּ מ״ש בְּמַשְׁמָע כַּנּוֹדָע. וּמ״ש שֶׁיֹּאמַר הט״ו שֶׁכָּתַב הַנִּשְׁיָמָה אַחַת, וּבְש״צ כָּתַב דְּלֹא מִשְּׁמַע כֵּן בְּזֹהַר פָּרָשַׁת תְּרוּמָה אֶלָּא בְּמִסְסִיק בְּדִבּוּר דְּוַקָּא הַדְּבָרִים אֲמוּרִים. וְגַם כָּתַב שֶׁרְאָיָה בִּירוּשָׁלַיִם סִפֵּר הַכַּוָּנוֹת סִי״ב מִמְּהַרַ״ז זַ״ל דְּצ״ל בְּסִיּוּם הַבְּרָכָה מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם, וְאִין לוֹמַר דְּכֵבָן יִשְׁתַּבַּח כו׳ רַק בְּשַׁבָּת ע״ש: [ג] **לִיִשְׁתַּבַּח.** עבה״ט, וּמ״ש בְּשֵׁם גר״ר וּמ״ש שֶׁבַּסִּימָן כה לֹא מִשְּׁמַע כֵּן עַיֵּן מ״ש שָׁם בָּזֶה. וּמ״ש בְּשֵׁם שוּ״ת פ״ר עַיֵּן לְעֵיל סִימָן נא הַדְּבָרִים בְּשִׁעְמָם: [ד] **הַשִּׁ״ץ.** עבה״ט. לְענ״ד צ״ע שֶׁנִּרְאָה דְּגַם הַיָּחִיד שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמֹעַ הַקָּדִישׁ וְלַעֲנוֹת אַחֲרָיו, דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, אֵין לוֹ לְהַפְסִיק ג״כ כֵּן יִשְׁתַּבַּח לְעִנְיַן הַקָּדִישׁ, וְעַיֵּן מ״ש בְּיַד־אֶפְרַיִם בְּש״ו סִ״ק א, וְעַיֵּן לִקְמָן סִימָן נד דְּאִם הִפְסִיקוּ לְאֵיזֶה צוֹרֶךְ מִצְוָה קֹדֶם הַקָּדִישׁ, כְּשֶׁחוֹזְרִין לְהִתְפַּלֵּל יֹאמַר הַשִּׁ״ץ אֵיזֶה פְּסוּקִים מִפְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְיֹאמַר קָדִישׁ עֲלֵיהֶם ע״ש. וְכָתַב בְּשַׁכְנֵה״א בְּשֵׁם מ״מ שֶׁהֵאמַר שֶׁהַבַּח בְּלֹא קְרִיאַת פְּסוּקֵי דְזִמְרָה אֵינוֹ אֶלָּא שְׁדוּפָה, וְעַיֵּ״ל סִי׳ ח סָעִיף יד. חֲבוּרָה שֶׁאוֹמְרִים תְּהִלִּים בְּבֵהכ״נ וְאַרַע שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם מְנָיָן קֹדֶם בְּרוּךְ שֶׁאָמַר, אָסוּר לוֹמַר קָדִישׁ בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, ת׳ פְּנֵי־יְהוֹשֻׁעַ חֵלֶק א״ח סי׳ ה, וְע״ל סי׳ נא ס״ק ג מש״ש בְּשֵׁם מְקוֹר בְּרוּךְ: (ד) **הַשִּׁ״ץ.** אֲבָל הַיָּחִיד יֹאמַר יִשְׁתַּבַּח מִיָּד. וְכֵן בְּשַׁבָּת אם גָּמַר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה קֹדֶם הַשִּׁ״ץ יֹאמַר יִשְׁתַּבַּח מִיָּד.

(ה) **וְיִשְׁתֹּק.** פי׳ שֶׁלֹּא יַפְסִיק בְּדִבּוּר, וְיוּכַל לְהַמְתִּין חְצִי שָׁעָה עַד יִשְׁתַּבַּח, מְהַרַ״ם מִינְץ. וְכָתַב מ״א נ״ל דְּאֲפִלּוּ שֶׁהָה מֵחֲמַת אֹנֶס כְּדֵי לִגְמֹר כֻּלָּהּ א״צ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ: (ו) הָגוּן. כְּתַב מְהַרַ״ם מִינְץ: בִּגְדֵי שִׁ״ץ צְרִיכִים שֶׁיִּהְיוּ נְקִיִּים בְּלִי לְכְלוּךְ וּרְבָב, וּבְגָדָיו יִהְיוּ אֲרֻכִּים שֶׁלֹּא יֵרָאוּ רַגְלָיו, וְיִכָּנֵס לְבֵהכ״נ רִאשׁוֹן וְיֵצֵא אַחֲרוֹן ע״ש סי׳ פא, וַלֹּא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יָארְצַיְט שֶׁהִתְאַחֲרוּ לָבוֹא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת עַד קְרוֹב לְבָרְכוּ וּמְכֻרָּתִים לַעֲמֹד **עַל־כָּל־פָּנִים לוֹמַר יִשְׁתַּבַּח לִפְנֵי הַתֵּבָה, כִּי אָסוּר לְהַפְסִיק בֵּין יִשְׁתַּבַּח** לְקָדִישׁ, יִרְאוּ עַל־כָּל־פָּנִים לוֹמַר מִתְּחִלָּה לְעַצְמָם בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְאַשְׁרֵי, וְכֵן הַחַזָּן **בְּשַׁבָּת שֶׁהִתְאַחַר לָבוֹא עַד קְרוֹב לְבָרְכוּ,** יִרְאֶה עַל־כָּל־פָּנִים לוֹמַר מִתְּחִלָּה לְעַצְמוֹ בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְאַשְׁרֵי וְנִשְׁמַת, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן נב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף־קָטָן ח: **ג (ה) אֵין לְבָרֵךְ.** אֲפִלּוּ (ג) אִם לֹא הָיָה לוֹ **טַלִּית** עַד עַתָּה, וְאַף שֶׁהוּא בֵּין הַפְּרָקִים, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהַבְּרָכָה קַאֵי עַל פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, אֵין רָאוּי שֶׁיְּהֵא הֶפְסֵק בֵּינָם לְבֵין בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה דִּידָהּ, דְּהַבְּרָכָה רְאוּיָה לִהְיוֹת סָמוּךְ לְהַמְצָוָה. אֲבָל (ד) מִקֹּדֶם לָזֶה בְּפְסוּקֵי דְזִמְרָה, עַל־כָּל־פָּנִים בֵּין הַפְּרָקִים יַנִּיחַ הַטַּלִּית וִיבָרֵךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן לְעִנְיַן

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁלֹּא בְּרֵךְ קֹדֶם הָאֲכִילָה לֹא יְבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ[11] [מפמ״ג]. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין בִּבְרָכוֹת שֶׁלְּפָנֶיהָ וְשֶׁלְּאַחֲרֶיהָ דְּהַלֵּל: * **וּקְצָת פְּסוּקֵי דְזִמְרָה.** כָּתַב בַּעֲקֵדֵי־דִינִים בְּשֵׁם גְּנַת־וְרָדִים: מִי שֶׁמִּכְרַח לָצֵאת לִנְקָבָיו קֹדֶם יִשְׁתַּבַּח, נָכוֹן אַחַר־כָּךְ לָחֲזֹר עוֹד הַפָּעַם עַל־כָּל־פָּנִים תְּחִלָּה לְדָוִד קֹדֶם יִשְׁתַּבַּח, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְהַבְּרָכָה עַל מָה לְחוּל[12]: * **אֵין לְבָרֵךְ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן בֵּין הַפְּרָקִים, הוּא מֵחִדּוּשֵׁי ר׳ עֲקִיבָא אִיגֶר **בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ: וְאַף שֶׁלְּכַסּוּף כְּתַב דְּעָדִיף עִיּוּן לְדִינָא, וְכֵן בְּחַיֵּי־אָדָם כָּתַב דְּטַלִּית** נַיְחוּ בְּלִי בְּרָכָה עַד לְאַחַר יִשְׁתַּבַּח שֶׁיִּמְשַׁמֵּשׁ בּוֹ וּיְבָרֵךְ, עַיֵּן בְּסֵפֶר בְּרִבְּי־יוֹסֵף וְכֵן בְּסֵפֶר מָגֵן־גִּבּוֹרִים שֶׁהִסְכִּימוּ כֵּן לְדִינָא, כִּי מְצֵאוּ תְּשׁוּבָה מְפֹרֶשֶׁת לְהַרְמַב״ם בְּעִנְיַן זֶה, אם־כֵּן לְפִי זֶה פְּשׁוּט דְּכָל־שֶׁכֵּן בְּרָכוֹת אֲשֶׁר יָצֹר דְּמֻתָּר לְבָרֵךְ בֵּין הַפְּרָקִים עַל־כָּל־פָּנִים: וְעַיֵּן בְּחַיֵּי־אָדָם שֶׁמִּסְתַּפֵּק בָּזֶה[20]. עַל־כֵּן מִי שֶׁהִצְרַךְ לְנִקְבָיו בְּאֶמְצַע הַפְּרָק שֶׁל

תְּפִלִּין דְּמֻתָּר לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן בֵּין הַפְּרָקִים[13], וּבִפְרָט אם (ה) הוּא בְּרַבִּים וּמִתְבַּיֵּשׁ לֵישֵׁב בְּלִי טַלִּית וּתְפִלִּין: (ו) **צִיצִית.** וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן תְּפִלִּין, אֲלִיָּה רַבָּה: (ז) **בֵּין ׳יִשְׁתַּבַּח׳ לְ׳יוֹצֵר׳.** כָּל זֶה הוּא דַּוְקָא אִם לֹא הָיָה לוֹ מִקֹּדֶם, דְּאִי לָאו הָכֵי גַּם זֶה אָסוּר[14], וְזֶהוּ שֶׁצִּיֵּן רַמָ״א וְעַיֵּן לְקַמָּן וְכו׳: (ח) **מִיהוּ, הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר יָכוֹל.** דְּגַנְאי (ו) הוּא לְצִבּוּר לְהַמְתִּין עָלָיו בֵּין יִשְׁתַּבַּח לְקָדִישׁ, וְגַם הַקָּדִישׁ קַאֵי עַל יִשְׁתַּבַּח, עַל־כֵּן יִתְעַטֵּף בְּטַלִּית (ז) וְהוּא הַדִּין בְּתְפִלִּין (ח) וִיבָרֵךְ. אַף אִם לֹא הֵבִיאוּ לוֹ **הַטַּלִּית עַד לְאַחַר שֶׁגָּמַר יִשְׁתַּבַּח קֹדֶם שֶׁאָמַר הַקָּדִישׁ, (ט) יָכוֹל לְהַנִּיחַ שָׁם וּלְבָרֵךְ**[15] **וְהַקָּהָל יַמְתִּינוּ, הוֹאִיל וְאִי אֶפְשָׁר** בְּלָאו הָכֵי, וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן נד בְּהַגָּ״ה, עַיֵּן שָׁם: (ט) **מַמְתִּין הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר.** כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה יוּכַל לְהַסְמִיךְ לוֹ אַחַר־כָּךְ הַקָּדִישׁ מִיָּד, אֲבָל (י) הַיָּחִיד יֹאמַר יִשְׁתַּבַּח מִיָּד, וְכֵן בְּשַׁבָּת אם גָּמַר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר יֹאמַר יִשְׁתַּבַּח מִיָּד: (י) וְיִשְׁתֹּק. פֵּרוּשׁ, שֶׁלֹּא (יא) יַפְסִיק בְּדִבּוּר, וְיוּכַל לְהַמְתִּין חְצִי שָׁעָה[16] עִם יִשְׁתַּבַּח, וְאֲפִלּוּ שֶׁהָא מֵחֲמַת אֹנֶס כְּדֵי לִגְמֹר כֻּלָּהּ אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ: (יא) **יִשְׁתַּבַּח וְקָדִישׁ.** וּבְדִיעֲבַד אִם (יב) גָּמַר גַּם־כֵּן בְּרָכַת **יִשְׁתַּבַּח** וְאַחַר־כָּךְ **בָּאוּ מִנְיָן,** יֹאמְרוּ[17] **עַל־כָּל־פָּנִים שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים**[18] מִפְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְיוּכַל הַשִּׁ״ץ לוֹמַר קָדִישׁ, כִּי בְּלָאו הָכֵי אֵין לוֹמַר קָדִישׁ[19] כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיוּ בְּעֵת אֲמִירַת קְצָת פְּסוּקֵי דְזִמְרָה אוֹ יִשְׁתַּבַּח עַל־כָּל־פָּנִים: **ד (יב) צָרִיךְ.** דִּכְתִיב ״נִתְּנָה עָלַי בְּקוֹלֹה״ עַל כֵּן שֶׁנֶּאֱתִיהָ״, וְאָמְרוּ חֲז״ל: זֶה שְׁלִיחַ־צִבּוּר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן. וְהַסְּפָרִים הָאֲרִיכוּ מְאֹד בְּגֹדֶל גְּנוּת הַמְמַנִּים שְׁלִיחַ־צִבּוּר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, כִּי מוֹנִעִים עַל־יְדֵי־זֶה טוֹב מִיִּשְׂרָאֵל[21]: (יג) **הָגוּן.** וְרָאוּי (יג) שֶׁיִּהְיוּ בִּגְדֵי שִׁ״ץ אֲרֻכִּים, שֶׁלֹּא יֵרָאוּ רַגְלָיו[22], וְיִכָּנֵס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת רִאשׁוֹן וְיֵצֵא אַחֲרוֹן, וְלֹא יִהְיֶה טִפֵּשׁ וְסָכָל, אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה יוּכַל לְדַבֵּר בְּעִסְקֵי הַקָּהָל כְּפִי מַה שֶׁצָּרִיךְ. טוֹב לְהַדֵּר אַחַר שִׁ״ץ **צַדִּיק בֶּן צַדִּיק,** כִּי אֵינוֹ דּוֹמֶה **תְּפִלַּת צַדִּיק בֶּן צַדִּיק לִתְפִלַּת צַדִּיק בֶּן רָשָׁע.** וּמַה שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש שֶׁאֵין מַעֲלַת הַשִּׁ״ץ תְּלוּי בְּיִחוּס מִשְׁפָּחָה, דַּאֲפִלּוּ אִם הוּא מִמִּשְׁפָּחָה בְּזוּיָה וְצַדִּיק טוֹב לְקָרֵב מַזֶּרַע רְחוֹקִים, רוֹצֶה לוֹמַר גַּם־כֵּן רַק שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָס, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם אֵין אָבִיו רָשָׁע [אחרונים]. אֵין מוּמִין פּוֹסְלִין אֶלָּא **בְּכֹהֲנִים** וְלֹא **בְּשְׁלִיחַ־צִבּוּר, וְאִדְרַבָּה, ״לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה״. וְיֵשׁ (יד) מַחְמִירִין בָּזֶה** לְכַתְּחִלָּה הֵיכָא דְּאִיכָּא (טו) רָאוּי וְהָגוּן כְּיוֹצֵא בּוֹ[23]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף־קָטָן מא לְעִנְיַן סִימָא מַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (יד) **מְעֲבֵרוֹת.** הָעוֹבֵר עַל הַשְּׁבוּעָה אֵין בֵּיתוֹ דַּיְקָם, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא הֵעִידוּ עָלָיו מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְחֹשׁ לְקוֹל לְהוֹשִׁיב בֵּית־דִּין עַל כָּכָה[24], וְאֲפִלּוּ אִם לֹא עָבַר רַק עַל שְׁבוּעַת בִּטּוּי דִּלְהַבָּא, מִכָּל מָקוֹם אֵין רָאוּי לְמִנּוֹתוֹ לְשִׁ״ץ, עַיֵּן שָׁם [א״ר]. וְכָתַב שָׁם עוֹד בְּשֵׁם מִשְׁפַּט־צֶדֶק, דְּמִי שֶׁהוּא פְּסוּל מִחֲמַת עֲבֵרָה פְּסוּל לִהְיוֹת שִׁ״ץ אֲפִלּוּ בְּאַקְרָאי, וְכָתַב הַפְּרִי־מְגַדִּים דְּהֵיכָנוּ דַּוְקָא בְּשֶׁלֹּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה: (טו) **וְשֶׁלֹּא יָצָא וְכו׳.** דַּוְקָא לְמִנּוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לְהַעֲבִירוֹ וּלְסַלְקוֹ אַחַר שֶׁהֶחֱזִיק שִׁ״ץ אֵין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) דְּאִי לָאו הָכֵי אַף בֵּין יִשְׁתַּבַּח לְיוֹצֵר אָסוּר כִּדְמוּכָח בְּבֵית־יוֹסֵף: (ד) חִדּוּשֵׁי רע״א בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הַלָּכָה: (ה) אֲבָן־עוזֵר לְקַמָּן בְּסִימָן סו: (ו) לְבוּשׁ: (ז) אֲלִיָּה רַבָּה: (ח) דְּרְכֵי־מֹשֶׁה: (ט) מְגַן־אַבְרָהָם בְּסִימָן נד וּפְרִי־מְגַדִּים: (י) מְגַן־אַבְרָהָם בְּסִימָן נד וּפְרִי־מְגַדִּים: (יא) מְגַן־אַבְרָהָם: (יב) דֶּרֶךְ־הַחַיִּים: (יג) אַחֲרוֹנִים: (יד) מְגַן־אַבְרָהָם, וְהוּא סוֹבֵר בִּתְשׁוּבַת חַוַּת־יָאִיר לְעִנְיַן סִימָא, אַךְ בְּחַוַּת־יָאִיר לֹא נִזְכַּר שָׁם נִזְכָּר לְעִנְיַן יָמִים נוֹרְאִים: (טו) פָּשׁוּט, כִּי פְּסוּל זֶה אֵינֶנּוּ מִצַּד הַדִּין, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַחַוַּת־יָאִיר שָׁם דְּגַם הַלְוִיִּים לְדוּכָן כְּשָׁרִים בְּעֲלֵי מוּמִין. עַיֵּן שָׁם:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com
Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Dirchou : Michna Beroura 1 - Chapitre 53, paragraphe 3 à paragraphe 4
Imprimé sur www.torah-box.com/dirchou

ה טור ו חלק כ״ד יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע אֲפִלּוּ (ז) (טז) בְּיַלְדוּתוֹ, וְשֶׁיִּהְיֶה עָנִי וּמְרֻצֶּה (יז) לָעָם, וְיֵשׁ לוֹ נְעִימָה וְקוֹלוֹ עָרֵב, (יח) וְרָגִיל לִקְרוֹת תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים: ה ״אִם אֵין מוֹצְאִין מִי שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כָּל הַמִּדּוֹת הָאֵלּוּ, יִבְחֲרוּ הַטּוֹב שֶׁבַּצִּבּוּר בְּחָכְמָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים: הגה וְאִם הָיָה כָּאן עַם הָאָרֶץ זָקֵן וְקוֹלוֹ נָעִים וְהָעָם חֲפֵצִים בּוֹ, וּכֵן י״ג שְׁנָה הַמֵּבִין מַה שֶּׁאוֹמֵר וְאֵין קוֹלוֹ נָעִים, הַקָּטָן (יט) הוּא קוֹדֵם (מרדכי ספ״ק דחולין). מִי שֶׁעָבַר עֲבֵרָה בְּשׁוֹגֵג כְּגוֹן שֶׁהָרַג הַנֶּפֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְחָזַר בִּתְשׁוּבָה, (כ) מֻתָּר לִהְיוֹת שְׁלִיחַ־צִבּוּר, אֲבָל אִם (כא) עָשָׂה בְּמֵזִיד לֹא, (כב) *דְּמִכָּל מָקוֹם יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע קֹדֶם (ח) הַתְּשׁוּבָה (תשובת א״ז *)במסכת ברכות): ו *אֵין מְמַנִּין אֶלָּא מִי שֶׁנִּתְמַלֵּא זְקָנוֹ, מִפְּנֵי כְּבוֹד

*) צ״ל בהלכות

בַּאֵר הֵיטֵב

יְהֵא טִפֵּשׁ וְסָכָל אֶלָּא שֶׁיְּהֵא יוֹכֵל לְדַבֵּר בְּעִסְקֵי הַקָּהָל כְּפִי שֶׁצָּרִיךְ. רַשׁ״ל: (ז) **בְּיַלְדוּתוֹ.** בְּתִשׁוּבַת הָרִא״ם סִי׳ פח דְּבָשׁ״ץ דְּעַלְמָא שֶׁאִינוֹ שַׁ״ץ בְּתַעֲנִית אִ״צ שֶׁיְּהֵא פְּרִקוֹ נָאֶה, אֶלָּא כֹּל שֶׁנִּכְשָׁר יֵשׁ לוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים אע״פ שֶׁבִּילְדוּתוֹ יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע וְאַפְלוּ עָבַד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים כְּיָן שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה רְאוּי לִהְיוֹת שַׁ״ץ קְרוּעַ, וְכ״כ הָרַשְׁ״ך ח״ב סִימָן קז וְהָרִ״א שְׁשׁוֹן סִי׳ קנ״ז. וּמֵהַרַשׁ״ל בִּתְשׁוּבָה סִי׳ כ הִסְכִּים ג״כ דְּדַוְקָא בְּתַעֲנִיּוֹת וּבְמַעֲמָדוֹת אֲבָל בְּשָׁאָר יָמִים אֲפִלּוּ בְּקָבֵע כֹּל שֶׁאֵינוֹ רָשָׁע וְשֶׁהוּא מְרֻצֶּה לָעָם וְקוֹלוֹ עָרֵב וְרָגִיל לִקְרוֹת מִמְּנַיִן לְשַׁ״ץ, וְכֵן הֶעָלָה לְהַלָּכָה הַמְחַבֵּר יַד־אַהֲרֹן דְּלְשַׁ״ץ דְּעַלְמָא לֹא בְּעִינָן פְּרִקוֹ נָאֶה, וְכֹל שֶׁרְאִינוּ שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה רָאוּי קְרִינָן בֵּהּ וְכ״פ רב הָאַחֲרוֹנִים, וְע׳ הַרַ״ש הַלֵּוִי חֵלֶק י״ד סִימָן כח, וְכֵן הֶעָלָה הָעִנְיָנָה. וּמִסַּיָּם וְנ״ל דְּאִם גּוֹזְרִין הַצִּבּוּר תַּעֲנִית אע״פ שֶׁאֵין עַכְשָׁיו תַּעֲנִית צִבּוּר מ״מ לֹא יִתְפַּלֵּל שַׁ״ץ כָּזֶה וְקִ״ו בְּר״ה וּבְיוה״כ ע״ש. עוֹד הֶעָלָה הָע״ת דְּגַם הַמְחַבֵּר לֹא הֶחְמִיר בְּמַה שֶּׁפָּסַק שֶׁלֹּא יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע בִּילְדוּתוֹ הָיְנוּ שֶׁלֹּא לְמִנּוּתוֹ לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לְהַעֲבִירוֹ וּלְסַלְקוֹ אַחַר שֶׁהֶחֱזִיק שַׁ״ץ אֵין לָנוּ לְהַחְמִיר וְכ״כ הַמ״א וּבִתְשׁוּבַת הָרִאנ״ח ח״ב סִי׳ מב וְעַיֵּן סָעִיף כה. וְכָתַב עוֹד שֶׁם דְּאִם יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע עַתָּה וְהוּא קָלָא דְּלֹא פְּסִיק, אֲפִלּוּ יָחִיד יוֹכֵל לִמְחוֹת לְהַעֲבִירוֹהוּ וְעָמַד כְּךְ יָמִים וְשָׁנִים בְּהַסְכָּמַת הַקָּהָל וְרוֹצִים לְמַנּוֹתוֹ, הֲרֵי עַכְשָׁו כְּתִחִלַּת קַבָּלָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְהָלַךְ וְעָשָׂה צְרָכָיו, נוֹטֵל יָדָיו וְיֹאמַר הַפָּרָק שֶׁל פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וַיְבָרֵךְ אֲשֶׁר יָצַר וְיָנִיחַ הַטַּלִּית וְלֹא יְבָרֵךְ עָלֶיהָ, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ז״ח סָעִיף יד וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם, וְיָכִיס הַתְּפִלִּין וִיבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, דְּכֵיוָן שֶׁאִינוֹ רָשַׁאי לֵילֵךְ בְּבֵית־הַכִּסֵּא בְּתְפִלִּין אַדְּחֵיהּ לַה הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְגַיֵּל בְּסִימָן כה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף־קָטָן מז: * **דְּמִכָּל מָקוֹם יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמַה שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּשֵׁם הַגְּאוֹן־אַבְרָהָם וְאַלִּיָּה רַבָּה בְּזֶה וְסָתְמֵתִי כְּדִבְרֵיהֶם, אַף דְּיֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה פּוֹסְקִים דְּסוֹבְרִין הָדֵין שֶׁלֹּא יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע הוּא אֲפִלּוּ בְּכָל הַשָּׁנָה, כְּדִמְשַׁמַּע בְּכַנְסַת הַגְּדוֹלָה וּכְיוֹתֵר מִזֶּה בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א, מִכָּל מָקוֹם סָתְמֵתִי כְּמוֹתָם, מִשּׁוּם דְּדֵין זֶה דְּהַרְמָ״א דְּסוֹבֵר דְּכָפְעַם אַחַת שֶׁעוֹבֵר אָדָם עֲבֵרָה בְּמֵזִיד אַף שֶׁשָּׁב מִקְרֵי שֶׁיָּצָא עָלָיו שֵׁם רַע גַּם־כֵּן אֵינוֹ מְבֹרָר, דְּכְבָר הִקְשָׁה עָלָיו הַגְּאוֹן־אַבְרָהָם, וְכֵן מִשְׁמַע שֶׁסּוֹבֵר הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ ע״ש, וְכֵן מִשְׁמַע מִתְּשׁוּבַת אוֹר זָרוּעַ גּוּפָא לְהַמְעַיֵּן בּוֹ, וְדִבְרֵי הָרִמְ״א הוּא דַּעַת עַצְמוֹ [וּלְפָלָא שֶׁהִרְדִּפִיסוּ בְּפִנִּים בְּשֵׁם וּתְשׁוּבַת אוֹר זָרוּעַ מַה שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהִפּוּךְ לְעִנְיָן מְזִיד ע״ש] אוֹ אוּלַי מְצָא בְּאִיזֶה פּוֹסֵק: * **אֵין מְמַנִּין אֶלָּא מִי וְכוּ׳. אֲבָל בְּאַקְרָאֵי וְכוּ׳.** עַיֵּן בַּהֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת בְּהִלְכוֹת צָרְכֵי צִבּוּר, וּמִזֶּה נוֹבֵעַ דִּבְרֵי הָרַמְבָ״ם פֶּרֶק ח מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה שֶׁמְּחַלֵּק בֵּין פְּרִיסַת שְׁמַע לִירִידַת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לָנוּ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִשְׁמַע עָלָיו עַתָּה מְאוּמָה. מֵיהוּ, כְּשֶׁיָּצָא עָלָיו עַתָּה **שֵׁם רַע** וְהוּא קָלָא דְּלֹא פְּסִיק, **אֲפִלּוּ יָחִיד מוֹחֶה עָלָיו לְהַעֲבִירוֹ** [כה״ג בשם ראב״ת]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף כה בְּבֵאוּר הֲלָכָה מַה שֶׁכְּתַבְנוּ בָּזֶה. וַאֲפִלּוּ אִם נִתְבָּרֵר בְּעֵדִים שֶׁחָטָא, אִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה אֵין מַעֲבִירִין אוֹתוֹ לְכֵלִי עַלְמָא[25]: **(טז) בְּיַלְדוּתוֹ.** אֲפִלּוּ נִתְבָּרֵר לָנוּ (טז) שֶׁעָשָׂה אָז תְּשׁוּבָה עַל זֶה הָעִנְיָן, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין לְמַנּוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה לְשְׁלִיחַ־צִבּוּר. שְׁלִיחַ־צִבּוּר שֶׁכְּבָר הֶעֱבִירוּהוּ וְעָמַד כָּךְ יָמִים וְשָׁנִים בְּהַסְכָּמַת הַקָּהָל, וְרוֹצִים עַכְשָׁו לְמַנּוֹתוֹ, (יז) הֲרֵי כִּתְחִלַּת קַבָּלָה וַאֲפִלּוּ מְעוּט יְכוֹלִים לְמַחוֹת. אִם הַמּוֹחִים הֵם הַמַּנְהִיגִים, הֲרֵי כְּאִלּוּ מוֹחִים כָּל הַקָּהָל, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹרְרִים וְיֵשׁ תַּקָּנָה שֶׁלֹּא לְשַׁנּוֹת גְּזֵרָתָם אָז אֵינוֹ מוֹעִיל מְחָאַת הַפַּרְנָסִים, מ״א בְּשֵׁם מ״ר ע״ש וּבְכַנְסִ״ג. וּבִתְשׁוּבַת חוּט־הַשְּׁנִי סִי׳ ע״ה כ׳ כְּיָן שֶׁהַמִּיר דָּתוֹ לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים יֵשׁ לְהַעֲבִירוֹ, אֲבָל בְּהַזְמָנָה שֶׁהַזְּמִנִּין לְהַמִּיר לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְלֹא הֶמִּיר מִרְצוֹנוֹ וְחָזַר בִּתְשׁוּבָה מְעַלִּיא וּכְבָר קִבְּלוּהוּ עֲלֵיהֶם לְשַׁ״ץ אֵין לְהוֹרִידוֹ ע״ש, וְעַיֵּן בְּחַוַּת־יָאִיר סִי׳ קנ״ו וּבְשַׁעַר־אֶפְרַיִם סִי׳ לא וּבְעֵדוּת בֵּיהוֹסֵף סִי׳ כז. הִלֹּ״ע אִם עָבַר בְּאֹנֶס וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה מֻתָּר אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה וְכ״כ הַמ״א. שַׁ״ץ שֶׁיָּצָא פְּעָמִים רַבּוֹת טְרֻפָּה מִתַּחַת יָדוֹ מִסְלְקִין אוֹתוֹ מִשַּׁ״ץ, מ״צ ח״ב סִי׳ עה. טוֹב לְחַזֵּר אַחַר שַׁ״ץ בֶּן צַדִּיק, כִּי אֵינוֹ דּוֹמֶה תְּפִלַּת צַדִּיק בֶּן צַדִּיק וְכו׳, בַּ״ח רַשַׁ״ל, וְט״ז סִ״ק ג חוֹלֵק וְכ׳ דְּיֵשׁ לְקָרֵב לְאוֹתוֹ שֶׁאִינוֹ מְיַחֵס, לְקָרֵב אֶת הָרָחוֹקִים לִשְׁכִינָה, דְּרַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי וְתִהְיֶה תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת יוֹתֵר מִצַּדִּיק בֶּן צַדִּיק ע״ש. מִי שֶׁנִּפְלוּ זְרוֹעוֹתָיו מֻתָּר לִהְיוֹת שַׁ״ץ, שֶׁדֶּרֶךְ הַקָּבֵּ״ה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֵלִים שְׁבוּרִים דִּכְתִיב לֵב נִשְׁבָּר וגו׳, רַשַׁ״ל פ״ק ח חוֹלֵק עָלָיו וְכ׳ דְּיֵשׁ לְזַהֵר בְּשַׁ״ץ שֶׁלֹּא לִהְיוֹת בְּעַל־מוּם וְעוֹד הַקָּרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ (וּבְס׳ אֵלִיָּהוּ רַבָּה הֵבִיא כַּמָּה רְאָיוֹת דְּמֻתָּר לִהְיוֹת שַׁ״ץ בְּעַל־מוּם ע״ש): **(מ) הַתְּשׁוּבָה.** עמ״ש בס״ק שֶׁלְּפָנֶיךָ זֶה. אִ׳ שֶׁהִכָּה אִשְׁתּוֹ בְּעֵץ וְהָיְתָה מְגֻבֶּרֶת וְלֹא הִמְשִׁיךְ עַד שֶׁמַּתָּה וְנִכַּר שֶׁמַּאוֹתָהּ הַכָּאָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(טז) אֵלִיָּה רַבָּה: (יח) מְגֵן־אַבְרָהָם: (יט) הוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה: (יט) וְנִרְאֶה לִי דַּוְקָא אִם הַנֶּפֶשׁוֹי הוּא גַּם־כֵּן נִתְמַלֵּא זָקָנוֹ, דְּזֶה הוּא דִּינָא דְגְמָרָא, וּלְדַעַת הַרַבָּה פּוֹסְקִים רִאשׁוֹנִים אֲפִלּוּ בְּאַקְרָאֵי אֵינוֹ יָכוֹל לִירֵד: (כ) פְּרִי־מְגַדִּים וּלְבוּשׁ בְּסָעִיף ז: (כא) מוּכָח מִכַּמָּה אַחֲרוֹנִים וְכֵן אִיתָא בְּאוֹר זָרוּעַ: (כב) מְגֵן־אַבְרָהָם:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com
Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Dirchou : Michna Beroura 1 - Chapitre 53, paragraphe 3 à paragraphe 4
Imprimé sur www.torah-box.com/dirchou

הִלְכוֹת בְּרָכוֹת סִימָן נג

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק טו]

אִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה אֵין מַעֲבִירִין אוֹתוֹ לְכֵלֵי עֶלְמָא[25].

25) ואף אם ישבע שלא יחטא עוד, כתב להלן (ס"ק עד) שלא מועיל בלא שיחזור בתשובה, כיון שבלאו הכי מושבע ועומד מהר סיני שלא יחטא, אלא צריך שישוב בתשובה שלימה בלי ערמה ומרמה.

[משנ"ב ס"ק יז]

וְאִם יֵשׁ לוֹ שׁוּם קֶטֶט וְאֵיבָה עִם אֶחָד מֵהַקָּהָל וכו', וּמַה יֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת[26].

26) ולענין שליח ציבור שיש מי שהוא שונאו, כתב להלן (ס"ק נז) שמחויב הש"ץ לומר לו בפירוש שיסיר את הקנאה מליבו וירציאנו בתפילתו.

[משנ"ב ס"ק יח]

כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ הַפְּסוּקִים הַמְעֹרָבִים בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה סְדוּרִים בְּפִיו[27].

27) ואם רגיל להתפלל בנוסח אחר מהציבור, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' לא אות ג) וכן הורה הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ה סי"ט ובדבר הלכה אות לא) שבתפילת לחש **יכול להתפלל כפי הנוסח שרגיל בו, אך בחזרת הש"ץ יתפלל כנוסח הציבור, והוסיף, שבעת תפילתו בלחש מתוך סידור יתן ליבו** לכל השינויים שיש ביניהם. וכן דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק דיני נר שבת עמ' רמה) והגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"ו עמ' כג) שבתפילת לחש יכול להתפלל כפי הנוסח שרגיל בו, אך בחזרת הש"ץ יתפלל כנוסח הציבור. והוסיף הגר"ש וואזנר (שם), שכל זה בתנאי שמכיר ויודע שלא יטעה בתפילתו, וכן הובאה עדות מהחפץ חיים (דרך שיחה ח"א עמ' תקלג). מאידך, בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' כט וח"ד סי' לג) כתב שאף בתפילת לחש עליו להתפלל כנוסח הציבור, משום שהטעם לתפילת הלחש של הש"ץ הוא כדי להסדיר את תפילתו. וראה מה שכתבנו בזה לקמן סי' סח ס"ק ד וסי' ק ס"ק א.

[משנ"ב שם]

הַבְּרָאשׁ־הַשָּׁנָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים בְּעִנְיָן שֶׁיְּהֵא נָשׁוּי[28] וְכָן שְׁלִשִׁים[29] וכו', מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי הֲנָשׂוּי קוֹדֵם לְבָחוּר[30].

28) ובטעם הדבר, כתב לקמן (שם ס"ק יג) כיון שהוא דומה לכהן גדול שהיו מכינים לו אשה אחרת, ושתהיה לו אשה לשומרו מן החטא.

ואם היה נשוי והתאלמן, כתבו המטה אפרים (שם סכ"ז) והשערי תשובה (שם ס"ק ז) והבאר היטב (ס"ק לה) שיכול להמשיך להיות ש"ץ. והוסיף המטה אפרים שגם אם מינוהו בהיותו אלמן וכבר החזיק בזה כמה שנים, אין לסלקו.

29) ובטעם הדבר כתב לקמן (שם ס"ק יב) שבגיל שלשים בן לוי היה ראוי לעבוד, ותפילה היא כנגד עבודה, ועוד, שאז ליבו נשבר ונדכה.

ואם לא נמצא בבית הכנסת אדם בגיל זה שיכול להיות ש"ץ, כתב המטה אפרים (שם סכ"ו) שראוי שעל כל פנים יהיה בן עשרים וחמש שנים, וכן משמע בשעה"צ שם (ס"ק כב, וראה שם ס"ק כא).

ואם מזדמנים שנים להיות שליח ציבור, אחד שהוא בן תורה וירא חטא ואין לו אלו הפרטים, והאחר הוא איש פשוט והוא נשוי ויותר מבן שלשים, כתב במשנ"ב לקמן (שם ס"ק יג) שפשוט שהבן תורה קודם.

ואם יש שני אנשים שיכולים להיות שליחי ציבור, אחד מהם נשוי וגילו פחות משלשים, והשני בן שלשים אך אינו נשוי, כתב בשו"ת **שבט הלוי** (ח"ה סי' סו אות ב) **שהנשוי קודם אף שאינו בן שלשים, משום שמעלת הנשוי מבואר טעמה בהלכה, מה שאין כן גיל** שלשים שכל הטעם בזה הוא משום שמצינו שהלויים התחילו לעבוד בגיל זה.

30) ולענין למנות שליח ציבור שלא בקביעות, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' יט) שאין עדיפות לנשוי, כיון שהנשוי קודם רק לענין שליח צבור קבוע [ויש לדון בדבריו מלשון השעה"צ ס"ק יט]. עוד כתב שם, שבמקום שנתרבו הבחורים וחסרים בעלי תפילה אין **להקפיד למנותו אפילו בקביעות.**

[משנ"ב ס"ק כב]

מַתָּר לְמַנּוֹתוֹ אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה[31].

31) ולהלן (ס"ק עט) סתם כדעת הרמ"א כאן שאם עבר עבירה במזיד אין למנותו אפילו אם עשה תשובה, וציין לעיין במה שכתב כאן.

ולענין בעלי תשובה שבדורנו, דעת הגר"ש וואזנר (צהר ח"ב עמ' קכד) שכל הדיון בפוסקים הוא באנשים שומרי תורה ומצוות, אלא שיצא עליהם שם רע בילדותם, אבל אלו שהיו רחוקים משמירת תורה ומצוות ושבו בתשובה אל ה' ונעשו שומרי תורה ומצוות וניכרת כשרות מעשיהם, נחשבים כבני אדם חדשים וכפנים חדשות שבאו לכאן, ויכולים לשמש כש"ץ.

המשך מעמוד קודם

כתב להלן (ס"ק עו) שאף שאין מסלקים אותו, יש לחוש לקול ולהושיב בית דין על זה.

ומחללי שבת האם מותר למנותם לש"ץ, כתבו בשו"ת דברי מלכיאל (ח"ו סי' יא אות ב) ובשו"ת זכרון יהודה (גרינוואלד, ח"א סי' ו) **שאין למנותם לש"ץ. ובשו"ת מלמד להועיל** (או"ח סי' כט) כתב שהמקילים בזה אף במחלל שבת בפרהסיא יתבן שסמכו על מה שכתב בשו"ת בנין ציון (החדשות, ח"ב סי' כג) שמחללי שבת בזמנינו נחשבים קצת כתינוקות שנשבו בין הנכרים, ולכן כיון שבזמנינו הרבה פורצי גדר ומחללים את השבת, יש אנשים שחושבים שאין זו עבירה כל כך גדולה ואין מקפידים לעשותו בצנעה, ואף כשעושים כן בפרהסיא נחשב כמו שעושים בצינעה, וכן כתב הגר"י הענקין (כתבי הגר"י הענקין ח"ב סי' ח).

עוד בפרטי דין יתינוקות שנשבו בזמנינו, ראה לקמן סי' נה ס"ק מו וסי' תקיב ס"ק ב שנכתבו כל פרטי נדון זה באריכות.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com
Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com